

KOMİSYON'UN AVRUPA EKONOMİSİNİ KURTARMA PLANI

Avrupa Komisyonu 4 Mart 2009'da yayımladığı tebliğde 19-20 Mart 2009 tarihlerinde Çek Cumhuriyeti başkenti Prag'da gerçekleştirilecek olan Avrupa Zirvesi'nde tartışılmak üzere ekonomik krizden çıkış için somut politika önerileri sunmuştur. Belgede ortaya konulan önerilerin ayrıca 2 Nisan 2009 tarihinde Londra'da düzenlenecek olan G-20 Zirvesi'nde de gündeme gelmesi beklenmektedir.

26 Kasım 2008 tarihinde Komisyon'un yayımladığı "Avrupa Ekonomisi için Kurtarma Planı"nın bir devamı olarak yayımlanan belgede, özellikle son 6 ayda Avrupa üzerinde büyük baskı oluşturan krizin ekonomik, sosyal ve siyasal etkileri incelenmiştir.

Daha önce 2008 yılının Aralık ayında kabul edilen Kurtarma Paketi kapsamında yaklaşık 400 milyar Euro değerinde kamu harcaması yapılacağı öngörülmüştü. Her ne kadar olumlu etkilerinin zaman alması söz konusu ise de, Komisyon, bu paket ile yeni yatırımların artacağını, işçi ve ailelerine destek sağlanacağını ifade etmektedir. Diğer yandan paketin, Lizbon Stratejisi çerçevesinde ortaya konulan rekabetçilik ve sürdürülebilir kalkınma gibi uzun dönemli hedefleri de kapsayacağı belirtilmektedir.

Komisyon, söz konusu belgede, yaşanan krizin küresel ölçekte olduğunu, dolayısıyla dünyanın diğer başlıca ekonomilerinde iyileşme sağlanmadığı sürece, Avrupa ekonomisinin de düzleşme çıkmasının tam olarak çıkmasının mümkün olamayacağını dile getirmektedir. Komisyon'a göre Avrupa'da

atılacak adımlar dünya ülkeleri açısından koordinasyon için önemli bir zemin oluşturacak ve Nisan ayında yapılacak G-20 Zirvesi'nde konsensüs sağlanmasına yardımcı olacaktır.

Belgede, Avrupa'nın, son derece sağlam bir ekonomik altyapısının bulunduğu, dünya ticaretinde güçlü bir pozisyona ve yüksek kalifiyeli bir işgücüne sahip olduğu, ayrıca düşük karbon ekonomisine geçişte ve iklim değişikliğinin yarattığı teknolojik zorlukların üstesinden gelmede avantajlı bir konumda olduğu hatırlanmaktadır; dolayısıyla, Avrupa'nın sahip olduğu bu güçleri birlikte hareket etmek suretiyle kullanmasının krizi aşmada en iyi yol olduğu ifade edilmektedir.

Belgede yer alan somut öneriler ise 4 başlık altında ele alınmıştır:

1) İstikrarlı ve güvenilir mali sistemin yeniden oluşturulması ve korunması

Mali sistemde güvenin tekrar inşa edilmesi: Avrupa'nın geçtiğimiz birkaç ay içinde koordineli şekilde bankaları kurtarması ve sermaye garantileri sağlaması Avrupa bankacılık sektörünün batmasını önlemiş ve bir ölçüde sermaye akışı sağlanmıştır. Bu noktada sağlanan desteklerin etkili bir şekilde kullanıldığının denetlenmesi gerekmektedir.

Avrupa çapında bankacılık sektöründe güven sorunu halen devam etmektedir. Bu çerçevede, reel ekonomiye kredi akışının tekrar eski haline getirilmesi, ekonominin daha fazla zarar görmemesi için temel bir öncelik haline gelmektedir. Nitekim Avrupa Merkez Bankası başta olmak üzere, merkez bankalarında faiz oranları görülmeyen oranlarda düşürülmüştür ve daha da düşürülmesi öngörülmektedir. Diğer yandan, kredi akışlarının yakından takip edilerek, söz konusu geniş çaplı kamu müdahalesinin mali sektörde gerçekten de istenilen sonucu verip vermediği gözlenmesi gerekmektedir.

Sorumlu ve güvenilir mali kurumların oluşturulması: Mali kurumların sorumlu bir şekilde hareket etmelerinin önemi yaşanan likidite sıkıntısında ortaya çıkmıştır. Şirketlerin güvenilir bulunduğu mali kurumlarla kazanımlarını yatırımlara dönüştürmesi, sağlıklı bir ekonominin en temel gereklerinden biridir. Bu bağlamda, Komisyon, 2009 yılı içinde, G-20 çalışmalarıyla uyumlu olacak şekilde mali sistemde köklü bir reform paketi sunacaktır. Söz konusu reform, mali sektörle ilgili tüm birimlerin sorumluluk, bütüncülük, şeffaflık ve tutarlılık ilkeleri çerçevesinde uygun düzenleme ve denetimlere tabi olmasını sağlayacaktır.

Günümüzde ulusal düzeyde mali denetimlerin piyasa gerçekleriyle uyuşmamaktadır, çünkü mali kurumlar giderek daha yüksek oranlarda sınırlar arası işleme gerçekleştirmektedir. Komisyon tarafından, bu çerçevede, aynı anda farklı ülkelerde faaliyet gösteren bankalar ve sigorta şirketleri denetmenleri arasındaki işbirliğini güçlendirecek bir "sınırlar arası denetim takımı" kurulması önerilmiştir.

Şirketlerin tek tek denetimi konusunda da, Larosière Grubu* tarafından oluşturulan bir raporda, "Avrupa Mali Denetim Sistemi" kurulması önerilmektedir. Komisyon ayrıca, grup tarafından oluşturulan, küresel mali krizin sebeplerini ortaya koyan incelemeye katılmakta ve denetim konularını kapsayan 30'un üzerinde önerinin çözüm getireceğine inanmaktadır.

2) Reel ekonominin desteklenmesi

Avrupa Ekonomik Kurtarma Planının uygulanması: 2008 Aralık ayında kabul edilen planın odağını acil kamu harcamalarıdır. Söz konusu harcamalarla uzun dönemde Avrupa ekonomisinin yatırımlarla güçlenmesi öngörülmekte, kısa dönemde hane halkı talebinde yaşanan düşüşün etkilerini yumuşatma hedeflenmektedir.

Daha önce de belirtildiği üzere, harcamaların Avrupa gayri safi hasılasının yaklaşık % 3,3'üne karşılık gelen 400 milyar Euro'yu bulacağı öngörülmektedir. Komisyon, ilk etapta enerji güvenliği ve geniş bant internet ulaşımı için 5 milyar Euro değerinde yatırım hedefi belirlemiştir. Ayrıca, Avrupa Uyum Fonu'na ek olarak 11 milyar Euro aktarılması ve bunun 7 milyarlık kısmının yeni üye olan ülkelere yöneltilmesi öngörülmektedir.

Kamu maliyesinin önemi, krizin uzun dönemli etkileri bakımından son derece önemlidir. Bu bağlamda bütçe açıklarının uzun dönemli sürdürülebilirlik çerçevesi içinde, İstikrar ve Büyüme Paketi ölçütleri içinde kalması gerekmektedir.

Kurtarma sürecine destek - Tek Pazar: Avrupa bütünleşme sürecinde ekonomik ve sosyal kalkınmanın en önemli kaynaklarından biri olmuştur. Avrupa tek pazarı, Birliğin gelirini yıllık % 2,15 oranında büyütmüş, 1992-2006 yılları arasında 2,75 milyon iş olanağı yaratmış ve Birlik içi ticaretin gelire oranında % 30 artış sağlamıştır.

Komisyon, iç pazarda talep artırıcı önlemleri desteklemekte ve üye ülkelerin Tek Pazar esnekliklerinden sonuna kadar faydalanmalarını teşvik etmektedir. Diğer yandan, banka kredilerinde yaşanan sıkıntı nedeniyle üye devletler şirketleri için geçici devlet yardımları oluşturabilmekte, özel sektör tarafından ihracat garanti fonları sağlanamadığı durumlarda devlet tarafından ihracat kredileri için sigorta işlemleri yapılabilmektedir.

Krizin ötesinde Avrupa ekonomisinin yenilenmesi: Avrupa Birliği çapında paylaşılan ve benimsenen ilkeler çerçevesinde, yaşanan krizden çıkışın sağlanması için alınan önlemler ve uygulamalar bir yandan krizin etkilerini yumuşatacak diğer yandan gelecekte Avrupa ekonomisine düzgün şekilde geçiş yapılmasını sağlayacaktır. Kurtarma süreci aşama aşama gerçekleşecek ve etkisini zamanla gösterecektir. Bunun için de Lizbon Stratejisi çerçevesinde oluşturulacak yapısal reformların hızlı şekilde uygulanması gerekmektedir.

* 2008 Kasım ayında Komisyon tarafından, mali denetim konusunda yapılacak reformlar için önerilerin yer aldığı bir rapor hazırlamakla görevlendirilen, yüksek düzeyde uzmanlardan oluşan ve başkanlığı Jacques de Larosière tarafından yürütülmüş olan grup

Bu amaçla, üye ülkelerin şu ilkeler doğrultusunda reel ekonomiye destek vermeleri gerekmektedir: İç pazarda var olan engellerin aşılması, yenilerinin önlenmesi; farklı ülkelere ait mal ve hizmetler arasında ayrımcılığın önlenmesi; uzun dönemli politikaların oluşturulması (yapısal değişim, rekabetçilik, sürdürülebilirlik, vb.); WTO uygulamalarına ve taahhütlerine sadık kalınarak Tek Pazar'ın dışı açıklığının sürdürülmesi, diğer bir deyişle korumacılığa yönelik önlemlerden kaçınılması; vb.

3) Hane halklarının krizde desteklenmesi

İnsan kaynakları maliyetinin hafifletilmesi: Komisyon üye devletlerin bazı önlemlere yoğunlaşması halinde insan kaynakları yönetiminin daha başarılı olacağını ortaya koymaktadır. Esnek ve geçici ayarlamalarla istihdama devam edilmesi ve gelir desteklerinin krizden en çok etkilenen kesimlere yönlendirilmesi krizin sosyal etkilerinin yumuşatabilir. Diğer yandan, gelecekte revaçta olacak mesleklere yatırım yapılması uzun vadede olumlu sonuçlar doğuracaktır. Bunların yanında, işçilerin serbest dolaşımı, ücret ve vergilerde en alt gelir grubuna avantaj sağlayacak önlemler, eğitim ve gençlere meslek edindirme çalışmaları diğer etkili krizden çıkış yöntemleri olarak gösterilmektedir.

Avrupa İstihdam Zirvesi: Önümüzdeki Mayıs ayında yapılması planlanan istihdam zirvesinde mevcut durumun değerlendirilmesi, somut önlemler üzerinde anlaşılması beklenmektedir. Zirve üç amaca hizmet etmelidir: ilki, yapısal reformların daha esnek, güvenli ve kapsayıcı bir iş piyasasına zemin oluşturmasıyla kurtarma sürecine ivme kazandırması; ikincisi, krizin sosyal etkilerini yumuşatmada uyumlu bir yaklaşımın benimsenmesi ve son olarak, sosyal ortaklar ve paydaşlarla birlikte gerek işçi gerekse işveren için karşılıklı olarak çıkarların zedelenmediği çağdaş bir sosyal politika oluşturulması.

4) Küresel ekonomik kurtarmanın teşvik edilmesi

Avrupa'nın G-20 Zirvesi'ne katkısı: Yaşanan, her ne kadar küresel bir kriz olsa da, Avrupa Birliği dünyanın en önemli ekonomik aktörlerinden biri olması dolayısıyla mevcut krizin yönetimi konusunda büyük sorumluluğa sahiptir. Nitekim 2008 Aralık ayında gerçekleştirilen G-20 Zirvesi'nde, AB'nin girişimiyle benimsenen eylem planında dünya mali sisteminin tekrar gözden geçirilmesi ve küreselleşme ile uyumlu hale getirilmesi öngörülmektedir.

Avrupa Ekonomik Kurtarma Planı'nın ivme kazanmasıyla, söz konusu çözümlerin uygulanmasında AB liderlik misyonu üstlenecek ve etkili sonuçlar alınmasında başrolü oynayabilecektir.

Diğer yandan, söz konusu çalışmaların, iklim değişimi alanında da küresel çözümlerle uyumlu olması gerekmektedir. Düşük karbon ekonomisine geçiş sadece Avrupa'da değil Dünya çapında yeni büyüme olanakları sunacaktır. Dolayısıyla, önümüzdeki günlerde yapılacak G-20 Zirvesi, 2009 yılı Aralık ayında Kopenhag'da gerçekleştirilecek olan BM İklim Değişimi görüşmelerini de dikkate alarak, bu doğrultuda kararlar almalıdır.

Londra'daki zirvede, dünya mali piyasasında şeffaflığın ve hesap verilebilirliğin iyileştirilmesi, sağlam düzenlemelerin gerçekleştirilmesi, mali piyasaların bütünlüğünün teşvik edilmesi, uluslararası denetimde işbirliğinin geliştirilmesi, uluslararası mali kurumların rollerinin güçlendirilmesi, uluslararası ticarete korumacılığa karşı önlem alınması, vb. gibi kilit önemdeki konularda acilen yapıcı kararların alınması gerekmektedir.

Sonuç

Komisyon, belgede AB'nin yaşamakta olan küresel mali ve ekonomik krize karşı ne gibi önlemler alabileceğini ortaya koymaya çalışmıştır. Bu bağlamda Komisyon, 19-20 Mart 2009 tarihlerinde toplanacak olan Avrupa Zirvesi'nde mali sektöre ilişkin Larosière Raporu doğrultusunda önlemler alınmasını, İstikrar ve Büyüme Paketi çerçevesinde uzun dönemli mali istikrarın sağlanmasını ve üye devletlerin birlikte, koordinasyon içinde hareket etmesini, dolayısıyla, Londra'da gerçekleştirilecek G-20 Zirvesi'nde ortak bir Avrupa tutumunun belirlenmesini talep etmektedir.

Commission's Communication for "Driving European Recovery"

The EU Commission has recently released a communication document to the Spring European Council in the purpose of providing a basis for an implementation of the recovery program and spurring discussion on European Economic Recovery Program during both the European Council on 19 and 20 March and the G-20 Summit at London on 2 April.

Basically, the Commission is targeting to establish a common ground for European nations on which they would cooperate to mitigate the negative effects of the economic and financial crisis over the real economy and to come out from the crisis with a stronger financial system.

Throughout the document, the Commission recommends some policies for restoring and strengthening the financial system on the basis of Larosière Report. Last year in November, the Commission mandated a High Level Group chaired by Mr. Jacques de Larosière to propose recommendations for a financial reform in Europe, with a particular focus on supervision. The Commission also expects the report to draw a sample for financial systems of other major economies in the world.

For the real economy, the document emphasizes the competitiveness, innovation and long-term planning. On the other hand, common action performed by member states will be appreciated and more likely to be fruitful.

One of main purposes of the Commission in publishing the document is to establish a joint position EU member states embrace at the G-20 Summit. Moreover, the Commission wants member states to endorse the process for the preparation of the European Employment Summit in May this year.